

Î N C H E I E R E

27 martie 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios
administrativ al Curții Supreme de Justiție

În componența:

Președintele completului, judecătorul
Judecătorii

Ala Cobăneanu
Nicolae Craiu
Svetlana Filincova

examinând admisibilitatea recursului declarat de către Buliga Irina, Buliga Dumitru în interesele sale și a fiului minor, XXXX,

în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Buliga Irina, Buliga Dumitru în interesele sale și a fiului minor, XXXX împotriva Companiei Aeriene „AIR Moldova” SRL cu privire la repararea prejudiciului material și moral, încasarea compensației, penalității și a cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 10 octombrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, prin care au fost respinse apelurile declarate de către Buliga Irina, Buliga Dumitru în interesele sale și a fiului minor, XXXX și de către Compania Aeriană „AIR Moldova” SRL și menținută hotărârea din 04 mai 2018 a Judecătoriei Chișinău (sediul central),

c o n s t a t ă :

La 18 septembrie 2018, Buliga Irina, Buliga Dumitru în interesele sale și a fiului minor, XXXX au depus cerere de chemare în judecată împotriva Întreprinderii de Stat „AIR Moldova” (în legătură cu reorganizarea în continuare Compania Aeriană „AIR Moldova” SRL) cu privire la repararea prejudiciului material și moral, încasarea compensației, penalității și a cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii au menționat că, la 13 iulie 2017, cu modificările returului din data de 10 august 2017, au procurat bilete la avion de la Compania Aeriană „AIR Moldova” SRL pe numele pasagerilor: Buliga Dumitru - bilet nr. 5722403412113; Buliga Irina - bilet nr. 5722403412114; și respectiv XXXX (bebeluș) - bilet nr. 5722403412115, cu următorul itinerar - Tur: Chișinău - Barcelona (data 13 august 2017 ora 20:00 - ora 22:30); retur: Barcelona - Chișinău (data 21 august 2017 ora 01:00 - ora 05:20).

Astfel, ora de plecare prevăzută fiind 20:00 (data de 13 august 2017), iar întârzierea zborului preconizată de către Compania Aeriană „AIR Moldova” SRL fiind de trei ore (decolarea la ora 23:00 în loc de 20:00), în condițiile în care distanța dintre Chișinău, Republica Moldova și Barcelona, Spania fiind de 2208 km potrivit măsurărilor prin metoda rutei ortodromice, aceasta presupune întârzierea zborului peste ora de plecare prevăzută timp de trei ore sau mai mult în cazul tuturor zborurilor cuprinse între 1500 și 3500 km, devenind aplicabile

prevederile lit. c) pct. 1. lit. b) pct. 16, pct. 17, lit. b) pct. 18, pct. 20 și pct. 21 ale Regulamentului privind compensarea și asistența pasagerilor în eventualitatea refuzului la îmbarcare și anulării sau întârzierii prelungite a zborurilor, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 836 din 08.11.2012, în acord cu care, pârâtul are obligația de a plăti compensație pasagerului Buliga Dumitru în mărime de 400 Euro, pasagerului Buliga Irina în mărime de 400 Euro și respectiv, pasagerului XXXX în mărime de 400 Euro, în lei moldovenești la cursul Băncii Naționale a Moldovei stabilit la data achitării compensației.

Au indicat că, în conformitate cu prevederile lit. c) pct. 1, lit. b) pct. 16, pct. 17, lit. b) pct. 18, pct. 20 și pct. 21 ale Regulamentului privind compensarea și asistența pasagerilor în eventualitatea refuzului la îmbarcare și anulării sau întârzierii prelungite a zborurilor, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 836 din 08.11.2012, precum și în temeiul lit. b) alin. (1) art. 6, lit. b) alin. (1) art. 7, alin. (3) și (4) art. 7 ale Regulamentului (CE) nr. 261/2004 Parlamentului European și al Consiliului din 11 februarie 2004 de stabilire a unor norme comune în materie de compensare și de asistență a pasagerilor în eventualitatea refuzului la îmbarcare și anulării sau întârzierii prelungite a zborurilor și de abrogare a Regulamentului (CEE) nr. 295/91, publicat în Jurnalul Oficial al UE seria L nr. 46/1 din 17 februarie 2004, este prevăzut că: Regulamentele nominalizate stabilesc condițiile în care pasagerii transportului aerian își pot exercita drepturile minime atunci când zborul este întârziat; în oricare din cazurile în care operatorul aerian anticipează o posibilă întârziere a unui zbor peste ora de plecare prevăzută timp de trei ore sau mai mult în cazul tuturor zborurilor cuprinse între 1500 și 3500 kilometri; în orice caz, asistența se oferă în limitele de timp stabilite în cele de mai sus corespunzător fiecărei distanțe de zbor. Pasagerii trebuie să primească o compensație în conformitate cu prevederile capitolului V din prezentul Regulament; iar potrivit Capitolului V, intitulat „Dreptul la compensație”, când se face trimitere la prezentul capitol, pasagerii primesc o compensație în valoare de 400 euro pentru toate zborurile cuprinse între 1500 și 3500 kilometri; plata compensației se va efectua în lei moldovenești la cursul Băncii Naționale a Moldovei la data achitării acesteia; compensația menționată se plătește în numerar, prin transfer bancar electronic, ordin de plată bancar sau cec bancar sau, cu acordul scris al pasagerului, în bonuri de călătorie și/sau alte servicii; iar distanțele indicate se măsoară prin metoda rutei ortodromice.

Au afirmat că la 13 august 2017 i-au înaintat pârâtei o reclamație printr-o adresă electronică, iar pârâtul deși a recunoscut întârzierea zborului și faptul creării unor incomodități, a refuzat absolut neîntemeiat plata compensației în modul stabilit de reglementările în vigoare, invocând un pretext ce depășește cadrul legal pertinent și presupune un arbitrar total din partea pârâtei. Astfel, procedura prealabilă de soluționare a litigiului pe cale extrajudiciară fiind respectată cu strictețe.

Ulterior, în cadrul examinării cauzei în fond, reclamantii au depus o cerere de concretizare a cerințelor prin care au solicitat încasarea din contul Companiei Aeriene „AIR Moldova” SRL în beneficiul lor a compensației pentru întârzierea zborului a câte 400 Euro pentru fiecare, încasarea penalității legale de întârziere a câte 7200 Euro pentru fiecare, încasarea în beneficiul reclamantului Buliga Dumitru a plății impuse de pârâtă pentru schimbarea datei zborului de retur, în

sumă de 4781 de lei, încasarea în beneficiul reclamantului Buliga Dumitru a prejudiciului material efectiv în sumă de 200 Euro, cheltuieli pentru serviciile de taxi suportate din vina pârâtei, încasarea în beneficiul reclamantului Buliga Dumitru a prejudiciului material efectiv în sumă de 1246,70 de Euro, cheltuieli pentru hotel suportate din vina pârâtei, încasarea din contul pârâtei în beneficiul reclamantilor a compensației pentru prejudiciului moral a câte 100 000 de lei pentru fiecare, cât și încasarea a tuturor cheltuielilor de judecată care vor fi suportate dovada căroră va fi prezentată până la finalizarea examinării pricinii în fond.

Reclamantii au menționat că, de asemenea, prin întârzierea zborului cu trei ore, fiind cu copil mic, de un an și patru luni, au fost puși în situația de a ajunge noaptea târziu în Barcelona și astfel, copilului i-a fost afectat esențial regimul de somn, devenind nervos pe parcursul mai multor zile și tresărea prin somn plângând, regim care cu greu s-a restabilit după aproximativ de o săptămână.

Prin întârzierea zborului cu 3 ore, compania pârâtă i-a pus în situația prin care reclamantii s-au abătut de la planurile personale, astfel au întârziat în Barcelona cu 3 ore și nu au reușit să ia de la cunoscuți apartamentul în primire, care în aceeași seară au zburat din Spania (Barcelona), și în așa mod, deja au fost nevoiți să meargă în altă regiune a Spaniei, noaptea, cu un taxi care i-a costat 200 Euro, și pe cale de consecință, au fost nevoiți ca noaptea să caute un hotel mai ieftin ca să se cazeze cu copilul, astfel, suportând din cauza companiei cheltuieli neprevăzute pentru hotel, în sumă de 1246,70 de Euro.

Au evidențiat că dat fiind faptul întârzierii, au fost nevoiți să ia un hotel mai departe de Barcelona pentru care au plătit suma de 1246,70 de Euro, deoarece hotelurile în Barcelona în acea perioadă a anului (luna august) erau foarte scumpe, în Barcelona hotelul costa peste 5000 Euro în acea perioadă.

Astfel, din cauza Companiei Aeriene „AIR Moldova” SRL vacanța lor s-a transformat într-un coșmar, și în asemenea condiții, pe lângă prejudiciile materiale care le-au fost cauzate direct de pârât, au suferit și un prejudiciu moral considerabil, deoarece pe de o parte copilul a fost chinuit o noapte întreagă pe drumuri fiindu-i afectat regimul de somn, care pe parcursul a o săptămână era agitat și tresărea noaptea prin somn, se trezea plângând etc., iar pe de altă parte, toate acestea au determinat tensionarea situației în familie, creându-le un disconfort semnificativ, și din cauza pârâtei vacanța lor nu a mai fost vacanță dar a fost o săptămână de chin și suferințe.

Or, în asemenea condiții, toate au fost legate în lanț, începând cu întârzierea zborului din vina pârâtei fiind schimbată ora decolării de la 20:00 la ora 23:00 data de 13 august 2017, și astfel, în loc să ajungă în Barcelona la ora 22:30 data de 13 august 2017, au ajuns cu mai mult de trei ore întârziere, adică pe data de 14 august 2017 ora 01:40, fapt care îi este imputabil în exclusivitate pârâtei, au întârziat în Spania ca să primească gratuit apartamentul, deoarece trebuia cel târziu la ora 23:40 data de 13 august 2017 să primească apartamentul în comodat care este amplasat în Barcelona.

Deci, ajungând noaptea târziu în Spania (Barcelona) și fiind foarte scumpe hotelurile (peste 5000 Euro), au fost nevoiți să caute noaptea o localitate în care sunt mai ieftine hotelurile, găsind în consecință un hotel mai ieftin la o distanță mai mare de Barcelona, au fost nevoiți să ia un taxi ca să meargă la acel hotel, iar

pentru serviciile de taxi au fost nevoiți să achite 200 de Euro, și respectiv pentru hotel au fost nevoiți să achite 1246,70 de Euro.

Dat fiind faptul că pârâta la pretenția înaintată nu a reacționat în mod corespunzător și a refuzat compensarea prejudiciilor solicitate pentru întârzierea zborului cu 3 ore, în viziunea recurenților, Compania Aeriană „AIR Moldova” SRL este obligată să plătească și o penalitate legală de întârziere pentru întârzierea plăților compensatorii, așa precum prevede legea privind protecția consumatorilor.

Mai mult, au menționat că după ce au procurat biletele (după data 13 iulie 2017) a apărut la 19 iulie 2017 și respectiv 21 iulie 2017 în mass-media o informație alarmantă precum că a fost adresată o scrisoare oficială de către mai mulți angajați ai Companiei Aeriene „AIR Moldova” SRL intitulată „SOS! Salvați AIR MOLDOVA!” în care au fost vizate mai multe nereguli la aeronave și precum că inginerii se plâng că sunt obligați să închidă ochii la diferite defecțiuni tehnice ale aeronavelor, iar piloții obligați să pornească la drum știind că avioanele pot cădea oricând etc.

Prin urmare, auzind despre așa ceva, s-au adresat la data de 24 iulie 2017 cu o scrisoare oficială către conducerea Companiei Aeriene „AIR Moldova” SRL solicitând să le fie comunicat dacă într-adevăr există asemenea probleme indicate mai sus, deoarece își făceau griji pentru viața familiei, circumstanțe la care pârâta nu le-a oferit nici-un răspuns concret nici că sunt false asemenea informații apărute în mass-media și nici că sunt adevărate, fiind lăsați să se preocupe în această privință. Deci printr-o asemenea atitudine, la fel le-a fost cauzat un prejudiciu moral, deoarece atât până la efectuarea zborului, cât și pe parcursul zborului erau cu toții înfricoșați gândindu-se în permanență că există pericolul de a se prăbuși.

În instanța de judecată, reclamantii au solicitat încasarea din contul Companiei Aeriene „AIR Moldova” SRL a compensației pentru întârzierea zborului peste ora de plecare prevăzută timp de trei ore a câte 400 Euro pentru fiecare, încasarea penalității legale de întârziere a câte 7200 Euro pentru fiecare, încasarea în beneficiul reclamantului Buliga Dumitru a plății impuse de pârâta pentru schimbarea datei zborului de retur, în sumă de 4781 de lei, încasarea în beneficiul reclamantului Buliga Dumitru a prejudiciului material efectiv în sumă de 200 de Euro, cheltuieli pentru serviciile de taxi suportate din vina pârâtei, încasarea în beneficiul reclamantului Buliga Dumitru a prejudiciului material efectiv în sumă de 1246,70 de Euro, cheltuieli pentru hotel suportate din vina pârâtei, încasarea din contul pârâtei în beneficiul reclamantilor a compensației pentru prejudiciul moral a câte 100 000 de lei pentru fiecare, cât și încasarea a tuturor cheltuielilor de judecată suportate.

Prin hotărârea din 04 mai 2018 a Judecătorei Chișinău (sediul central), acțiunea depusă de Buliga Irina, Buliga Dumitru în interesele sale și a fiului minor, XXXX a fost admisă parțial, fiind încasat de la Compania Aeriană „AIR Moldova” SRL în beneficiul Irinei Buliga, lui Buliga Dumitru în interesele sale și a fiului minor XXXX suma de 400 Euro pentru fiecare în parte cu titlu de compensație pentru întârzierea zborului, iar în total suma de 1200 Euro, echivalent în lei moldovenești conform cursului valutar a Băncii Naționale a Moldovei la data executării hotărârii judecătorești și suma de 3000 lei pentru fiecare în parte cu titlu de prejudiciul moral, iar în total suma de 9000 lei.

În rest, acțiunea s-a respins ca neîntemeiată.

S-a încasat de la Compania Aeriană „AIR Moldova” SRL în beneficiul statului suma de 859,57 de lei cu titlu de taxă de stat.

Prin decizia din 10 octombrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, au fost respinse apelurile declarate de către Buliga Irina, Buliga Dumitru în interesele sale și a fiului minor, XXXX și de către Compania Aeriană „AIR Moldova” SRL și menținută hotărârea din 04 mai 2018 a Judecătoriei Chișinău (sediul central).

Pentru a ajunge la concluzia respectivă, instanțele inferioare au reținut în special că, deși Compania Aeriană „AIR Moldova” SRL a executat obligația de transportare a reclamanților la punctul de destinație în or. Barcelona, această transportare a fost efectuată cu o întârziere mai mare de 3 ore, or cursa aeriană nr. 9U 897 - Barcelona – Chișinău nu a avut loc la ora stabilită în biletul de călătorie, și anume ora 20.00, dar la ora 23.00.

Astfel, în circumstanțele în care a avut loc o întârziere de mai mult de 3 ore, iar pasagerii urmau să fie transportați din Chișinău (Republica Moldova) în Barcelona (Spania) cu avionul, distanța pe care urmau să o parcurgă, măsurată conform pct.21 al Regulamentului privind compensarea și asistența pasagerilor în eventualitatea refuzului la îmbarcare și anulării sau întârzierii prelungite a zborurilor, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.836 din 08 noiembrie 2012, prin metoda rutei ortodromice, este de 2208 km, adică între 1500 – 3500km, conform pct.18 lit. b) al Regulamentului menționat, Compania Aeriană „AIR Moldova” SRL trebuie să ofere reclamanților compensație pentru fiecare a câte 400 Euro.

În privința pretenției cu privire la încasarea penalității în temeiul Legii cu privire la protecția consumatorilor, instanțele au reținut că, în cazul în care Buliga Irina, Buliga Dumitru au acceptat transportarea lor în alt termen decât acel stabilit în bilet, ei și-au folosit dreptul de a fixa un nou termen, și în așa fel sunt în drept să ceară reducerea prețului pentru bilet.

Instanțele au explicat că normele legale aplicabile speței sunt prevederile Regulamentului privind compensarea și asistența pasagerilor în eventualitatea refuzului la îmbarcare și anulării sau întârzierii prelungite a zborurilor, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.836 din 08 noiembrie 2012, prin care sunt prevăzute categoriile de compensație care urmau a fi achitate, nefiind prevăzută plata penalităților pentru întârziere achitării compensației.

Cu privire la pretenția de încasare a prejudiciului moral suportat de reclamanți, instanțele admitând-o parțial, au menționat că, suma de 3000 de lei pentru fiecare ar fi una echitabilă suferințelor psihice suportate de reclamanți și care atinge scopul unei satisfacții echitabile.

Totodată, în privința încasării plății în sumă de 4781 de lei, cu titlu de schimbare a datei zborului de retur, instanțele au specificat că, deoarece schimbarea datei returului a fost efectuată la solicitarea reclamantului nefiind prezentate careva probe concludente care cu certitudine ar confirma că modificarea returului a avut loc la solicitarea reprezentanților pârâtului, fapt ce a dus la respingerea pretenției.

În coerența pretențiilor reclamanților, instanțele au respins și solicitarea de încasare a cheltuielilor pentru transport și cazare în hotel în legătură cu întârzierea zborului, motivându-și soluția prin faptul că, nu i-au fost prezentate careva probe, care să confirme că anume întârzierea zborului ar fi condus la suportarea cheltuielilor pentru transport și că reclamanții au întârziat să primească gratuit

apartamentul, din care cauză au suportat de cheltuieli suplimentare pentru cazare în hotel. Mai mult, cursa nu s-a reținut cu 7 zile pentru a îndreptăți reclamanții să solicite suma întreagă pentru hotel.

La 26 decembrie 2018, Buliga Irina, Buliga Dumitru în interesele sale și a fiului minor, XXXX au declarat recurs împotriva deciziei din 10 octombrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, solicitând casarea acesteia și a hotărârii primei instanțe în partea respingerii pretențiilor cu emiterea în această parte a unei noi hotărâri de admitere integrală a acțiunii.

În motivarea recursului a indicat că instanța de apel la emiterea deciziei a interpretat în mod eronat legea, nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată, a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată, precum și a săvârșit alte încălcări care au dus la soluționarea greșită a cauzei.

La 21 februarie 2019, Compania Aeriană „AIR Moldova” SRL a depus o referință la recursul declarat de către Buliga Irina, Buliga Dumitru în interesele sale și a fiului minor, XXXX, solicitând considerarea acestuia ca fiind inadmisibil.

Analizând temeiurile invocate în cererea de recurs, referință, în raport cu materialele cauzei și prevederile legale, Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursul declarat de către Buliga Irina, Buliga Dumitru în interesele sale și a fiului minor, XXXX, neîntemeiat și care urmează a fi considerat inadmisibil, din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) al Codului de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural prevăzute de art. 432 alin. (2), (3) și (4) al Codului de procedură civilă.

În conformitate cu art. 433 lit. a) al Codului de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) al Codului de procedură civilă.

În conformitate cu art. 440 alin. (1) al Codului de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători decide în mod unanim, printr-o încheiere motivată irevocabilă, asupra inadmisibilității recursului. Încheierea se emite conform prevederilor art. 270 și nu conține nici o referire cu privire la fondul recursului.

Dat fiind faptul că temeiurile de declarare a recursului împotriva deciziei curții de apel, prin prisma prevederilor secțiunii a 2-a a capitolului XXXVIII al Codului de procedură civilă, sunt strict delimitate de art. 432, Completul reține că reieșind din prevederile art. 437 alin.(1) lit. f) al Codului de procedură civilă, în sarcina recurentului este impusă obligația delimitării esenței, temeiului și argumentării acelei/acelor încălcări esențiale și/sau a acelor circumstanțe ce indică la aplicarea eronată a normelor de drept material sau procedural, și care ar dicta necesitatea considerării recursului ca fiind admisibil.

În speță, însă criticile invocate de Buliga Irina, Buliga Dumitru în interesele sale și a fiului minor, XXXX, nu pot duce la admisibilitatea recursului, ori acestea nu pot fi reținute prin prisma art. 432 al Codului de procedură civilă, în condițiile în care se insistă în mod exclusiv asupra reaprecierii circumstanțelor cauzei, în detrimentul evidențierii ilegalității soluției instanței de apel.

Acest fapt denotă caracterul declarativ a recursului, fiind lipsit de esență, care evidențiază simplul fapt al dezacordului recurenților cu soluția dată de instanța de apel, precum și lipsa temeiurilor legale de declarare al recursului, având în vedere faptul că, rolul exclusiv al recursului este de a asigura efectuarea unui control de legalitate a deciziei atacate în baza temeiurilor legale de declarare a recursului strict prevăzute de art. 432 alin. (2), (3) și (4) al Codului de procedură civilă.

Or, nu este suficientă simpla expunere a circumstanțelor faptice ale cauzei, fiind necesară motivarea recursului cu indicarea amănunțită a motivelor de nelegalitate pe care se întemeiază, precum și dezvoltarea lor. Motivarea recursului înseamnă nu doar exprimarea nemulțumirii față de actul de dispoziție pronunțat în apel, ci expunerea tuturor motivelor pentru care, din punctul de vedere al părții, instanța a pronunțat o hotărâre neîntemeiată. Aderent, recursul nu se poate limita la o simplă indicare a textelor de lege, condiția legală a dezvoltării motivelor de recurs implicând determinarea greșelilor anume imputate instanței de apel, o minimă argumentare a criticii în fapt și în drept, precum și indicarea probelor pe care se bazează.

Abordarea recurenților, în speță, însă evidențiază în mod clar dezacordul acestora cu soluția dată de instanța de apel, iar argumentele recursului nu permit identificarea omisiunilor sau erorilor care ar impune considerarea acestuia ca fiind admisibil.

Prin prisma jurisprudenței CtEDO, recursul trebuie să fie efectiv, adică să fie capabil să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri, trăsătură distinctivă care nu este evidențiată în cererea de recurs declarată de către Buliga Irina, Buliga Dumitru în interesele sale și a fiului minor, XXXX.

Astfel, Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție constată lipsa temeiurilor care ar dicta necesitatea considerării recursului ca fiind admisibil.

În conformitate cu art. 270, 431 alin. (2), art. 433 lit. a) și art. 440 alin. (1) ale Codului de procedură civilă, Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Se consideră inadmisibil recursul declarat de către Buliga Irina, Buliga Dumitru în interesele sale și a fiului minor, XXXX.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului, judecătorul

Ala Cobăneanu

Judecătorii

Nicolae Craiu

Svetlana Filincova